

Jaaroverzicht 2025

Samen staan we sterk!

●●● Nederland Maritiem Land
●●● Samen voor een blauwe toekomst

Inhoudsopgave

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme
maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development
Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

Mpowered. Drijvende Kracht. Voor Nederland. Door Maritiem.

De maritieme sector is en blijft de strategische ruggengraat van Nederland. Als open handelsland zijn wij afhankelijk van veilige zeeroutes, stabiele internationale relaties en een robuuste maritieme keten. In 2025 werd opnieuw duidelijk hoe kwetsbaar deze fundamenten zijn. Geopolitieke spanningen, verstoringen in mondiale handelsstromen en de toenemende concurrentiestrijd tussen grote maritieme naties raken onze sector direct. We besteedden daar onze Maritieme Raad vergadering en het Strategisch Maritiem Innovatie Event op 17 april aan met lezingen van Prof. Jonathan Holslag (Vrije Universiteit Brussel) en Prof. René Kleijn (Universiteit Leiden). Tegelijkertijd onderstrepen deze ontwikkelingen het strategische belang van een sterke Nederlandse maritieme sector voor onze economie, onze veiligheid en onze autonomie.

De gevolgen van deze wereldwijde dynamiek waren het afgelopen jaar duidelijk zichtbaar. Conflicten en spanningen leidden tot druk op mondiale scheepvaart en toeleveringsketens. Verstoringen van strategische zeeroutes en de militarisering van handelsgebieden dwingen Nederland tot scherpe keuzes. Dit vergroot de urgentie voor onze sector om te blijven investeren in innovatie, duurzame scheepsbouw, digitalisering en voldoende vakmensen. De erkenning van de maritieme sector als essentiële pijler onder nationale veiligheid en strategische autonomie is daarmee sterker dan ooit. Tegelijkertijd zagen we in 2025 een grote mate van veerkracht en daadkracht binnen de sector. De uitvoering van het Maritiem Masterplan en de Sectoragenda voor de Maritieme Maakindustrie (SAMMI) versnelde verder. Samen met overheid, kennisinstellingen en bedrijven werkten we aan

emissieloze schepen, digitale infrastructuur en innovaties die Nederland toekomstbestendig houden. De grote behoefte aan innovatie bleek duidelijk uit de belangstelling voor de subsidieregeling Maritieme Innovatieprojecten (MIP): 35 voorstellen met een gezamenlijke waarde van circa 35 miljoen euro, terwijl het beschikbare budget 9,5 miljoen euro bedroeg. Hierdoor konden maar acht projecten worden gehonoreerd, maar de sector heeft wel het signaal van stevige innovatiebereidheid en groot potentieel afgegeven.

De stappen die afgelopen jaar zijn gezet, van het opstarten van de koplopersprojecten uit het Maritiem Masterplan tot de MIP-projecten uit de SAMMI bewijzen dat intensieve samenwerking loont. De successen van de afgelopen jaren leren ons dat een gezamenlijke koers juist in tijden van onzekerheid onmisbaar is. De sector heeft laten zien dat zij sterker is wanneer zij zich verenigt. Die verbondenheid vormt de basis voor de keuzes die nu voor ons liggen. Daarom lag in 2025 de nadruk op het verder versterken van de samenwerking tussen sector en overheid.

Maar de geopolitieke realiteit vraagt méér dan technische innovatie. Ze vraagt om richting, visie en een gezamenlijke strategie. Hoe beschermen we onze maritieme infrastructuur en kennispositie in een wereld waar afhankelijkheden steeds vaker politieke drukmiddelen worden? Hoe blijft onze industrie, waaronder de scheepsbouw, concurrerend in een internationale markt die steeds sterker wordt beïnvloed door staatssteun en strategische investeringspolitiek? En hoe zorgen we voor voldoende talent om de noodzakelijke transitie waar te maken?

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

Deze vragen raken direct aan de kern van het “Rapport Wennink”, waarin wordt geschetst welke stappen nodig zijn om de Nederlandse economie en strategische autonomie te versterken. De maritieme sector bevindt zich precies op de kruispunten die het rapport benoemt: economie, veiligheid, energie en internationale weerbaarheid. Van de concrete investeringsproposities die in het rapport zijn opgenomen, zijn de koploperprojecten uit de SAMMI nadrukkelijk maritiem: ‘Werf van de toekomst’, ‘Smart Maritime’, ‘Robotisering Wind op Zee’ en de ontwikkeling van nucleaire aandrijving op schepen die speciale aandacht kreeg. Deze voorstellen dragen bij aan technologische onafhankelijkheid, nieuwe energiesystemen, duurzame productiecapaciteit en versterking van onze positie in een volatiele wereld.

Dat deze maritieme proposities überhaupt zijn opgenomen is geen toeval, maar het resultaat van de intensieve samenwerking tussen Nederland Maritiem Land en het Rijksregiebureau voor de Maritieme Maakindustrie. Samen hebben we de strategische waarde van de sector stevig op de nationale agenda gekregen.

In het verlengde hiervan vonden we het belangrijk om niet alleen binnen de sector samen op te trekken, maar ook nadrukkelijker naar buiten te treden. Overheid en sector weten hoe essentieel de maritieme keten is, maar die boodschap bereikt de gemiddelde Nederlander onvoldoende. Daarom hebben we de sectorbrede imagocampagne Mpowered gelanceerd. Hiermee laten we zien dat vrijwel alles in ons land gemaakt of geraakt wordt door maritiem en stimuleren we meer mensen om voor een maritieme carrière te kiezen.

Onder de slogan “Mpowered. Drijvende Kracht. Voor Nederland. Door Maritiem.” laten we zien dat de maritieme sector niet iets is dat zich buiten het zicht afspeelt, maar elke dag onderdeel is van het leven van miljoenen Nederlanders. De campagne werd op 3 november officieel gelanceerd tijdens het Maritime Awards Gala, waar bezoekers een speldje met de oranje M ontvingen. Tijdens Europort en ook daarna droegen velen dit symbool met trots; een krachtig teken dat de sector bereid is zich gezamenlijk te presenteren met één helder, herkenbaar verhaal.

2026 wordt een jaar waarin de keuzes die we samen maken van grote betekenis zullen zijn. De geopolitieke ontwikkelingen zullen niet afnemen; de noodzaak om onze sector te versterken wel toenemen. Met de kennis, innovatiekracht en veerkracht die Nederland rijk is, kunnen we internationaal blijven leiden mits we koers houden en blijven samenwerken.

Samen bouwen we verder aan een sterke, veilige en toekomstbestendige maritieme sector.

Samen Mpowered. Drijvende Kracht. Voor Nederland. Door Maritiem.

Bas Buchner
Voorzitter
Nederland
Maritiem Land

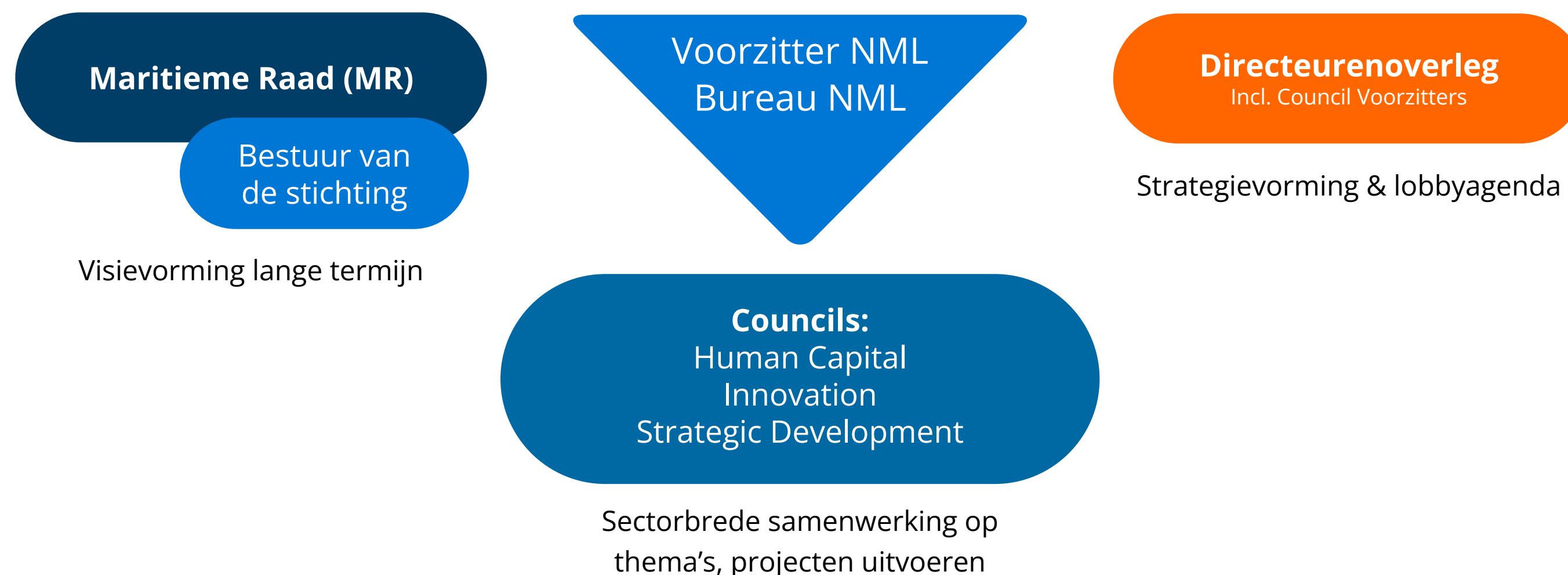
Verena Ohms
Bestuurssecretaris
Nederland
Maritiem Land

- 2** Inhoudsopgave
- 3** Voorwoord
- 5** Organisatie
- 7** Sectoragenda maritieme maakindustrie
- 8** Maritiem Masterplan
- 11** NuclearDrive
- 12** Innovation Council
- 14** Strategic Development Council
- 15** Human Capital Council
- 16** SMASH!
- 17** Maritieme Monitor 2025
- 19** Bestuur
- 20** Vooruitblik 2026

NML heeft als doel de Nederlandse maritieme sector in zijn geheel te versterken door intensieve samenwerking tussen de verschillende deelsectoren en met de overheid te faciliteren. Een goed georganiseerde interne structuur is daarbij essentieel.

In 2025 lag de focus op het verder versterken van de samenhang tussen onze drie Councils: Innovation, Human Capital en Strategic Development. De uitdagingen waar de sector voor staat raken deze thema's steeds sterker en vragen om een geïntegreerde benadering. De in 2024 ingevoerde keuze voor één fulltime Councilsecretaris, die alle drie de Councils ondersteunt, heeft in 2025 duidelijk zijn waarde bewezen. Dankzij deze functie ontstaat steeds meer synergie tussen de gremia, worden dwarsverbanden actiever benut en wordt inhoudelijke afstemming beter geborgd.

Ook de deelname van de Councilvoorzitters aan het Directeurenoverleg zorgt voor structurele informatiedeling en betere afstemming van strategische onderwerpen binnen de hele organisatie. Hierdoor ontstaat een meer samenhangende en herkenbare koers.

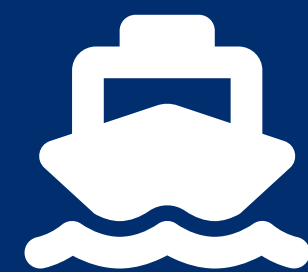
Om daarnaast ook op operationeel niveau nauw verbonden te blijven, vindt er maandelijks een overleg plaats tussen de Councilvoorzitters, de Councilsecretaris, de voorzitter van NML en de bestuurssecretaris. In dit overleg wordt de voortgang van de Councilactiviteiten besproken, worden knelpunten vroegtijdig gesignaleerd en wordt afgestemd waar extra ondersteuning of afstemming nodig is. Dit overleg is geen formeel gremium en wordt daarom niet in het organisatieoverzicht opgenomen, maar speelt wel een waardevolle rol in het bewaken van continuïteit en samenhang binnen de organisatie.

Deze ontwikkelingen dragen bij aan een organisatie die wendbaar is en beter in staat om de sector als geheel te ondersteunen bij de transities en strategische uitdagingen van de komende jaren.

- 2 Inhoudsopgave
- 3 Voorwoord
- 5 Organisatie
- 7 Sectoragenda maritieme maakindustrie
- 8 Maritiem Masterplan
- 11 NuclearDrive
- 12 Innovation Council
- 14 Strategic Development Council
- 15 Human Capital Council
- 16 SMASH!
- 17 Maritieme Monitor 2025
- 19 Bestuur
- 20 Vooruitblik 2026

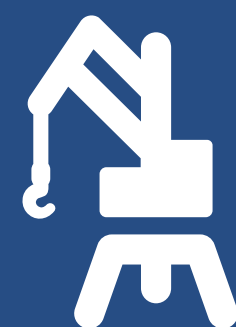
Zeescheepvaart en binnenvaart

- Transport van goederen en mensen over water

Havens

- Laad, los en overslag
- Opslag
- Dienstverlening vervoer over water
- Tussenpersonen vrachtverkeer

Maritieme dienstverlening

- Bunkeraars en scheepsleveranciers
- Classificatiebureaus
- Verzekeringsbedrijven
- Maritieme onderzoeks- en opleidingsinstituten
- Juridische dienstverlening en financiering

Scheepsbouw

- Nieuwbouw
- Scheepsreparatie
- Superjachtbouw

Maritieme toeleveranciers

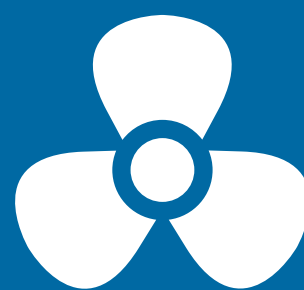
Levering van producten en technische diensten, zoals:

- Elektrotechnische en werktuigkundige installaties
- Coatings
- Interieurbouw
- Ingenieursdiensten
- Projectmanagement
- Veiligheidsanalyses

Jachtbouw en watersportindustrie

- Ontwerp en jacht(af)bouw
- Jachthavens
- Reparatie en onderhoud
- Jachtmakelaardij
- Detail- en groothandel
- Verhuur en vaarscholen
- Zeilmakerijen

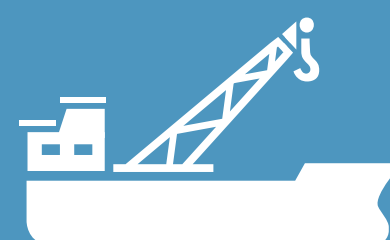
Visserij

- Kottervisserij
- Binnenvisserij
- Grote zeevisserij (pelagische visserij)
- Viskwekerijen (mossel- en oestercultuur)

Waterbouw

- Kust- en oeverwerken
- Suppleties
- Baggerwerkzaamheden
- Natuurontwikkeling
- Gebiedsinrichting
- Zand- en grindwinning
- Hoogwaterbescherming
- Havenontwikkeling
- Constructieve waterbouw
- Landaanwinning

Offshore Energy

- Levering van producten en diensten aan energiemaatschappijen, bijvoorbeeld bouw en onderhoud van offshore windparken

Koninklijke Marine (Vloot en Korps Mariniers)

- Bescherming van het Nederlands grondgebied inclusief de Caribische delen van het Koninkrijk
- Bijdrage aan de permanente NAVO-vlootverbanden
- Nationale taken, onder andere het ruimen van explosieven op de Noordzee, hydrografische taken, beveiligen van havens, ondersteunen van de Kustwacht
- Bescherming van onze handelsroutes over zee

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

Nederland voert voor het eerst in decennia weer actief industriebeleid en erkent daarbij expliciet het strategische belang van de maritieme sector. Dit komt samen in de Sectoragenda Maritieme Maakindustrie (SAMMI), die in nauwe samenwerking tussen overheid en sector tot stand is gekomen. Sinds de lancering in oktober 2023 werken beide partijen intensief samen aan de uitvoering van deze agenda.

NML vervult hierbij de leidende rol aan de zijde van de sector, waarmee opnieuw wordt onderstreept dat de sectoragenda betrekking heeft op de gehele maritieme keten. Aan overheidszijde is in 2025 het Rijksregiebureau Maritieme Maakindustrie verder geïntegreerd als centraal aanspreekpunt voor zowel de sectoragenda als andere maritieme dossiers. In hetzelfde jaar is Marja van Bijsterveldt herbenoemd als gezant voor de sector.

In de uitvoering van de 25 actielijnen en de vijf koploperprojecten zijn in 2025 belangrijke stappen gezet. Zo is veel voorbereidend werk verricht voor de Europese Maritieme Industrie Strategie (EMIS), die in 2026 wordt vastgesteld. Doel hiervan was om de Nederlandse belangen tijdig en stevig onder de aandacht te brengen. Ook vroeg de totstandkoming van de nieuwe Nota Ruimte veel aandacht. De maritieme sector is sterk afhankelijk van watergebonden locaties en voldoende (milieu)ruimte; dankzij gezamenlijke inzet is hiervoor aandacht opgenomen in de Ontwerp-Nota Ruimte.

Daarnaast is in 2025 € 9,5 miljoen toegekend aan acht projecten binnen de subsidieregeling Maritieme Innovatieprojecten, onderdeel van de sectoragenda. De uitvraag voor de tweede call, met een budget van € 10,5 miljoen, is eveneens opengesteld.

Binnen de koploperprojecten waren eveneens belangrijke ontwikkelingen. Voor Smart Maritime is een gedegen uitvoeringsplan afgerond. De Werf van de Toekomst krijgt op meerdere locaties in Nederland concreet vorm. En het project NuclearDrive maakte grote vooruitgang: Allseas is inmiddels gestart met de ontwikkeling en bouw van een small modular reactor; een opvallende en veelbelovende stap binnen de sector.

Niet alle werkzaamheden vielen binnen de oorspronkelijke planning. Op verzoek van het kabinet leverde de sector een bijdrage aan het rapport Wennink. Uiteindelijk zijn vier koploperprojecten uit de sectoragenda hierin opgenomen, met een totale waardering van ruim € 650 miljoen. Deze erkenning illustreert het strategische belang van de maritieme sector voor de Nederlandse economie en autonomie.

De geopolitieke ontwikkelingen in 2025 hebben nog eens duidelijk gemaakt hoe urgent het is dat Nederland een sterke en toekomstbestendige maritieme keten behoudt. NML zet daarom in op verlenging van de sectoragenda na 2026. De ambitie is om lopende acties voort te zetten, de agenda te verbreden naar de volledige keten en nieuwe strategische thema's toe te voegen, zoals de brandstoffen- en grondstoffentransitie.

Actielijnen:

1. Focus bij maritieme inkooptrajecten
2. Gerichtte financiering en fiscale maatregelen
3. Koploper en continuïteit in maritieme innovatie
4. Verbetering vestigingsklimaat
5. Versterken internationale positionering

Koploperprojecten:

1. Maritiem Masterplan
2. Werf van de Toekomst
3. Smart Maritime
4. Robotisering wind op zee
5. Nucleaire energievoorziening aan boord van schepen (NuclearDrive)

2	Inhoudsopgave
3	Voorwoord
5	Organisatie
7	Sectoragenda maritieme maakindustrie
8	Maritiem Masterplan
11	NuclearDrive
12	Innovation Council
14	Strategic Development Council
15	Human Capital Council
16	SMASH!
17	Maritieme Monitor 2025
19	Bestuur
20	Vooruitblik 2026

Programmabureau

In 2025 lag de focus op het opstarten van de Ontwikkel- en Demonstratie (O&D) projecten uit de eerste call. Negen projecten ontvingen subsidie (vijf waterstof-, twee methanol- en twee carbon-captureprojecten), goed voor een totaalbedrag van 85 miljoen euro. Tijdens een sectorbijeenkomst op 6 februari werden de projecten gepresenteerd en werd input verzameld voor de kenniskringen die later in het jaar plaatsvonden. De evaluatie van deze eerste call is gedeeld met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en vormde de basis voor de voorbereidingen van call 2.

Op verzoek van de consortia werden twee kenniskringen ingericht: één voor waterstof (18 juni) en één voor methanol en carbon capture (4 juni). Beide bijeenkomsten waren deels sectorbreed opengesteld en behandelden naast techniek ook thema's als Human Capital en Digitaal Samenwerken. Ook het thema van het jaarcongres op 5 november kwam hieruit voort: de brandstoftransitie.

Gedurende het jaar hield de programmamanager intensief contact met de projecten. Eén waterstofproject, dat een gedeeltelijke subsidietoekenning had gekregen, is gestopt vanwege een onvoldoende sluitende businesscase; de overige projecten lopen door, al ervaren vooral de waterstofprojecten verschillende opstartuitdagingen.

Op 14 november bezocht het Nationaal Groeifonds (NGF) de methanolmotor bij de Nederlandse Innovatie Maatschappij (NIM) en werd het project toegelicht door Fugro en het programmabureau.

Parallel aan de afronding van call 1 startten de voorbereidingen voor call 2, die in 2026 wordt opengesteld. Nieuw is dat naast de bestaande energielijnen ruimte is gemaakt voor een ammoniak- of bio-ethanolproject, op verzoek van de sector en positief beoordeeld door het Ministerie van I&W en het NGF.

De stuurgroep kwam negen keer bijeen. Daarbij werd onder meer gesproken over de afstemming met het Klimaatfonds Zeevaart en het bijstellen van het totale aantal MMP-projecten van 40 naar 30, vanwege het vervallen van de programmalijn energie-efficiency en beperkte budgetten voor call 2 en 3. Hierover zijn afspraken gemaakt met het NGF. Ook gaven de Rijksrederij en Defensie toelichting op hun rol als launching customer.

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

Human Capital Programmalijn (HC)

Het duurde even voordat we de beschikking hadden over de financiën voor de programmalijn HC. Nadat we de beschikking eind december 2024 hadden gekregen, konden we in 2025 met alle activiteiten starten. Een groot deel van de werkzaamheden betreft het formuleren van de kaders voor de opdrachtverlening aan het onderwijs, waarbij gekozen is voor opdrachtverlening aan het Breed Overleg Maritiem Onderwijs (BOMO)-samenwerkingsverband van maritieme opleidingsinstituten in plaats van individuele opdrachten. Als resultaat van intensief overleg lag er eind 2025 een duidelijke governance, een samenwerkingsovereenkomst en een subsidieovereenkomst waarin iedereen zich kan vinden. Hiermee is ook het startsein gegeven om aan de slag te gaan. In 2025 is tegelijkertijd een basis gelegd voor curriculumvernieuwing om de energietransitie zo snel mogelijk het klaslokaal in te krijgen en door te vertalen naar modules voor werkenden. Ook is er veel met de O&D projecten gesproken om helder te krijgen waar hun behoeftes liggen, maar ook waar zij een bijdrage aan het onderwijs zouden kunnen geven. Dit is vastgelegd in een eerste versie van de 'kennisagenda praktijkgericht onderzoek' op basis waarvan lectoren en practoren hun onderzoek met studenten zullen vormgeven.

In 2025 is tevens de basis gelegd voor het Young Professional Programma (YPP). Na een initiële verkenning waarin is gesproken met een doorsnede uit de maritieme sector zijn een tweetal informatiebijeenkomsten georganiseerd over het te ontwikkelen YPP. Aan de ene kant zeer gewenst, aan de andere kant wordt soms zeer onwennig gereageerd en wordt het als duur ervaren. Na het verwerken van alle input ligt er nu een goed onderbouwd en door de sector gedragen plan om in 2026 uit te voeren.

In 2025 zijn er 2 bijeenkomsten georganiseerd: één over de "inclusieve sector". Het onderzoek is in het najaar van 2024 uitgevoerd, waarna de resultaten op 27 maart aan de sector zijn gepresenteerd. En op 15 mei is er een dag in Utrecht georganiseerd voor maritieme studenten uit het hele land waar in een challenge is gewerkt aan opdrachten gelieerd aan de energielijnen uit het Maritiem Masterplan.

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

Digitaal Samenwerken (DS)

Aan het begin van het jaar hadden we nog de grote zorg of we überhaupt een manier zouden kunnen vinden om het door het NGF toegekende budget uit te kunnen gaan geven. De tot dan toe gehanteerde regels bleken niet voldoende te zijn om deze programmajoin op het gewenste niveau uit te kunnen voeren. Uiteindelijk is de oplossing gevonden in het aanwijzen van DS als een Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB) en heeft het Ministerie van I&W een DAEB-aanwijzing gegeven. Hiermee kon half april 2025 de voorbereidingsfase toch starten.

In deze voorbereidingsfase zijn meer dan 80 use cases aangedragen door de O&D consortia en partijen uit de maritieme sector. Deze use cases zijn gebruikt om vanuit de praktijk met de sector te verkennen waar digitale samenwerking knelt en waar kansen liggen om sectorbreed te leren en op te schalen. Op basis van eerste beoordelingscriteria, gericht op digitale samenwerking, sectorbrede toepasbaarheid en leerpotentieel, is een longlist van 44 use cases samengesteld die al voldoende potentie hebben voor vervolg.

Binnen deze set zijn vier hoofdthema's onderscheiden die de kernopgaven van DS weerspiegelen. Bijna de helft van de use cases (46%) richt zich op ketenbrede samenwerking, met als doel efficiëntere informatie-uitwisseling voor planning, ontwerp en bouw. Het tweede hoofdthema betreft operationele data, gericht op het slimmer benutten van scheepsdata voor monitoring, onderhoud en prestatieoptimalisatie. Daarnaast kwamen de thema's human capital & kennisdeling, en certificering & compliance nadrukkelijk naar voren.

De verdeling over deze thema's bevestigt de focus van DS: niet het ontwikkelen van individuele digitale oplossingen, maar het realiseren van generieke afspraken, standaarden en herbruikbare bouwstenen die sectorbreed toegepast kunnen worden en cyclisch innoveren mogelijk maken.

Parallel hieraan zijn de eerste kaders van een afsprakenstelsel ontstaan: een samenhangende set spelregels, standaarden en bouwstenen die DS in de maritieme sector mogelijk maken, met behoud van autonomie en keuzevrijheid voor individuele organisaties. Daarmee zijn in 2025 de eerste fundamenten gelegd voor DS.

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

10

2025 markeerde een belangrijke volgende stap in de ontwikkeling van nucleaire energievoorziening voor de maritieme sector. Na afronding van het haalbaarheidsonderzoek in juni 2024 werd bevestigd dat de inzet van een maritieme Small Modular Reactor (SMR) technisch én economisch haalbaar is. Dit vormde voor Allseas het startpunt om via een fast track te beginnen met het ontwerp en de bouw van een 25 MWe High Temperature Gas Cooled Reactor (HTGR), gericht op realisatie van een first of a kind in 2030. Daarmee kreeg NuclearDrive in 2025 een duidelijk versnelde dynamiek.

In fase II, die tot 30 juni 2025 liep, lag de nadruk op het creëren van de randvoorwaarden die nodig zijn om deze innovatie daadwerkelijk mogelijk te maken. Het consortium ontwikkelde een integrale roadmap met zes maatschappelijke en institutionele werkpakketten: societal trust, legislation & regulations, technology development, business structures, infrastructure requirements en het nucleaire onderwijsprogramma voor maritieme toepassingen. Deze werkpakketten vragen om nauwe nationale én internationale afstemming. Daarom werd in 2025 intensief samengewerkt met de International Maritime Organization (IMO) en de International Atomic Energy Agency (IAEA), met ondersteuning van de Nederlandse delegaties en sectororganisaties, evenals met de Ministeries van Klimaat & Groene Groei, Infrastructuur & Waterstaat, Economische Zaken en Defensie. Ook richting Europa werd actief positie gekozen, onder meer via een presentatie van NuclearDrive tijdens het EMSA/Sea Europe seminar op 27 maart in Lissabon.

Het consortium groeide in 2025 substantieel met acht nieuwe partners, waaronder drie internationale klassebureaus. Hiermee komt het totaal uit op 24 deelnemende organisaties. De brede en groeiende betrokkenheid onderstreept het vertrouwen van industrie en kennisinstellingen in de potentie van maritieme SMR technologie.

Op 30 juni 2025 werd fase II volgens planning afgerond en startte fase III: de implementatiefase die loopt tot 2028. In deze fase worden de zes werkpakketten verder uitgewerkt in deelprojecten, gericht op zowel de benodigde technologische doorontwikkeling voor volgende generaties reactoren als het versterken van maatschappelijke inbedding, regelgeving, infrastructuur en het nucleaire curriculum. Daarnaast participeert NuclearDrive in nieuwe initiatieven rondom eigendom, verzekering en certificering van innovatieve reactorconcepten.

De voortgang in 2025 bevestigt dat de ontwikkeling van maritieme nucleaire technologie niet langer een toekomstvisie is, maar een concreet en onomkeerbaar innovatiepad. NuclearDrive positioneert Nederland hiermee als koploper in een wereldwijde transitie die zowel strategisch, technologisch als economisch van grote betekenis is voor de maritieme sector.

- 2 Inhoudsopgave
- 3 Voorwoord
- 5 Organisatie
- 7 Sectoragenda maritieme maakindustrie
- 8 Maritiem Masterplan
- 11 NuclearDrive
- 12 Innovation Council
- 14 Strategic Development Council
- 15 Human Capital Council
- 16 SMASH!
- 17 Maritieme Monitor 2025
- 19 Bestuur
- 20 Vooruitblik 2026

Innovatie als verbindende kracht in een veranderende wereld

De Innovation Council (IC) is één van de drie councils binnen Nederland Maritiem Land en vormt het platform waar sectorbrede samenwerking op het gebied van innovatie samenkomt. 2025 markeerde het jaar dat op 16 april Jan van Bekkum, RH Marine verkozen werd tot vicevoorzitter van de Innovation Council. Net als in voorgaande jaren werkte de Innovation Council in 2025 langs zes samenhangende maritieme thema's, die ook in 2026 richtinggevend blijven:

- Towards zero emission
- Maritime data
- Safe & smart shipping
- Smart & circular shipbuilding
- Duurzame blauwe economie
- Secure seas

Strategische innovatiebijeenkomsten

Op 17 april 2025 vond het Strategisch Maritiem Innovatie Event (TKI Maritiem) plaats bij het STC College in Rotterdam. Tijdens dit evenement stond de vraag centraal welke invloed geopolitieke ontwikkelingen hebben op de energie- en grondstoffentransitie en wat dit betekent voor de maritieme sector. Stakeholders uit bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen gingen met elkaar in gesprek over strategische keuzes en de gezamenlijke innovatieagenda.

Het programma werd versterkt door twee inspirerende keynote-sprekers. Professor Jonathan Holslag, Vrije Universiteit Brussel, schetste de grote geopolitieke verschuivingen die zich wereldwijd voltrekken en ging in op de gevolgen daarvan voor handel, veiligheid en strategische autonomie. Professor René Kleijn, Universiteit Leiden, bood vervolgens inzicht in de dynamiek van de grondstoffentransitie, de afhankelijkheden die daarmee samenhangen en

de consequenties voor de maritieme keten. Hun bijdragen gaven het debat verdieping en hielpen deelnemers om de innovatieopgaven van de sector in een bredere mondiale context te plaatsen.

Later in het jaar, op 16 oktober, organiseerde NML het Maritiem Innovatie Event "Samen versnellen we de maritieme brandstoffentransitie" bij Campus@Sea. De focus lag op de uitkomsten van de RDM-projecten, de opschaling van alternatieve maritieme brandstoffen en het belang van ketensamenwerking hierin. Ook werd er een toelichting gegeven op ronde 2 van de subsidieregeling Maritieme Innovatieprojecten (MIP) en hebben meerdere succesvolle consortia uit ronde 1 hun projecten gepresenteerd.

Maritieme Innovatie Impuls Projecten (MIIP)

Het jaar begon formeel op 22 januari met de eerste IC-vergadering bij MARIN. Tijdens deze bijeenkomst stond de beoordeling van de MIIP-aanvragen centraal. Voor de ronde 2024/2025 werd een recordaantal van twaalf voorstellen ingediend, wat de groeiende innovatiebehoefte in de sector onderstreept. Na een zorgvuldige beoordeling selecteerde de Innovation Council acht projecten voor verdere ondersteuning. Deze projecten lopen tot eind januari 2026, waarna een nieuwe aanvraagronde volgt.

AI, Europese kansen en nieuwe rollen

Op 10 maart organiseerden de Human Capital Council en Innovation Council gezamenlijk een bijeenkomst in Delft over de impact van AI op de maritieme sector. In keynotes en interactieve sessies werd verkend hoe AI kan bijdragen aan efficiëntie, onderhoud en planning. Tegelijkertijd werden randvoorwaarden benoemd, zoals datakwaliteit, vertrouwen en regelgeving. De centrale conclusie: succesvolle AI-adoptie vraagt om samenwerking, kennisopbouw en een mensgerichte benadering.

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

In maart en april kwam de IC online bijeen om te inventariseren welke thema's extra aandacht nodig hebben. Dit leidde tot een duidelijke prioritering, waaronder continuïteit van innovatie en financiering na MIP en MMP, opschaling en demonstratie, Europese innovatie calls (Horizon Europe), dual-use innovatie in relatie tot defensie en energie-efficiëntie.

Binnen het thema Europese samenwerking werd direct actie ondernomen. Lotte Monhemius (Maritime & Offshore NL) gaf een toelichting op Horizon Europe-kansen.

Verdieping en verbinding in de sector

Op 15 mei was de IC te gast bij de NLDA in Den Helder. David Anink, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, lichtte daar de impact van nieuwe IMO-

maatregelen toe. Op 25 juni kwam de IC bijeen bij Damen Naval in Vlissingen, waar het project NuclearDrive centraal stond. De ontwikkelingen rond Small Modular Reactors bleken in een stroomversnelling te raken, terwijl tegelijkertijd de technische en maatschappelijke uitdagingen scherp in beeld kwamen. Ook werd het belang van kort-cyclisch innoveren besproken, waarbij de IC haar verbindende rol tussen deelsectoren verder heeft benadrukt.

Na de zomer volgde een bijeenkomst bij Wärtsilä in Drunen, met updates over de voortgang van het Maritiem Masterplan en de voorbereiding op call 2. De laatste vergadering van het jaar vond plaats op 16 december bij RH Marine in Schiedam. Hier presenteerde het MIIP-project "Smart Tug Power" zijn voortgang en werd vooruitgeblikt op het nieuwe industrie- en innovatiebeleid na het beëindigen van het topsectorenbeleid.

- 2** Inhoudsopgave
- 3** Voorwoord
- 5** Organisatie
- 7** Sectoragenda maritieme maakindustrie
- 8** Maritiem Masterplan
- 11** NuclearDrive
- 12** Innovation Council
- 14** Strategic Development Council
- 15** Human Capital Council
- 16** SMASH!
- 17** Maritieme Monitor 2025
- 19** Bestuur
- 20** Vooruitblik 2026

Van strategie naar uitvoering in een veranderende context

De Strategic Development Council (SDC) is één van de drie councils binnen Nederland Maritiem Land en richt zich op sectorbrede strategische vraagstukken. Strategic development is essentieel om richting, samenhang en slagkracht te creëren binnen de maritieme sector, juist in een tijd van grote transities en toenemende geopolitieke onzekerheid.

In 2025 stond het verder operationaliseren van de vernieuwde strategie van de SDC centraal. Tijdens een strategische sessie op 5 februari werden de drie pijlers: internationalisering, vestigingsklimaat en financiering, verdiept en met behulp van estuarine mapping geanalyseerd. Deze methode maakte onderliggende oorzaken en samenhangen zichtbaar en resulteerde in een set strategische interventies die richting gaven aan het werk van de council.

Van analyse naar actie

Tijdens de vergadering van 9 april werden deze interventies gekoppeld aan lopende initiatieven. Daarbij werd duidelijk dat het imago van de sector een pijler-overstijgend thema is. Om die reden werd besloten de imagocampagne te verbreden naar een NML-brede aanpak.

Op 4 juni kwam de SDC bijeen bij TNO in NEXTDelft, waar circulariteit centraal stond. Jeffrey Storm, FME schetste de belangrijkste Europese ontwikkelingen en de betekenis daarvan voor de maritieme sector, onder meer op het gebied van leveringszekerheid en economische weerbaarheid. Tijdens dezelfde bijeenkomst maakte de council kennis met Strategic Foresight als methode om via scenario's beter voorbereid te zijn op toekomstige onzekerheden. Daarnaast werd een systematische aanpak ontwikkeld om strategische thema's, zoals circulariteit en private equity, te rangschikken en te prioriteren.

Financiering en toekomstscenario's

Na de zomer was de SDC te gast bij Damen Shiprepair Amsterdam, met private equity (PE) als hoofdthema. Ronald Quik, ABN AMRO gaf inzicht in de werking en impact van PE in de maritieme sector. De discussie liet zien dat PE kansen biedt voor groei en verduurzaming, maar dat succes sterk afhankelijk is van schaal, marktomstandigheden en beleidszekerheid.

Op 10 december kwam de council bijeen bij het Havenbedrijf Rotterdam om gezamenlijk Strategic Foresight toe te passen. Door te werken met omgevingsscenario's wil de SDC zorg dragen dat de sector beter kan anticiperen op onzekerheden, gezamenlijke keuzes tijdig afstemmen en wendbaar blijven in een wereld met grote transities en geopolitieke spanningen.

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

14

Van koersbepaling naar uitvoering

In 2025 stond het werk van de Human Capital Council (HCC) in het teken van het concretiseren en operationaliseren van het Human Capital uitvoeringsprogramma. Tijdens een werksessie op 26 mei bij Damen werd gezamenlijk de koers bepaald: waar staat de sector, wat werkt goed, waar is verbetering nodig en waar kan versnelling worden aangebracht. In de maanden daarna zijn de doelstellingen aangescherpt en SMART geformuleerd, op basis van meerdere feedbackrondes met de HCC-leden.

Tijdens de laatste vergadering van het jaar, op 27 november bij Royal IHC, zijn de prioriteiten vastgesteld en de contouren van de eerste actieplannen uitgewerkt. Om focus en voortgang te borgen, werd afgesproken vanaf september vierwekelijks een statusupdate te verzorgen.

Inclusiviteit, skills en AI

Aan het begin van het jaar lag de nadruk op inclusiviteit. De resultaten van het in 2024 uitgevoerde onderzoek werden op 27 maart gepresenteerd tijdens een seminar in Utrecht, waarin het handelingsperspectief centraal stond. In samenwerking met AWWN/De Normaalste Zaak werden vervolgens twee hands on workshops georganiseerd over inclusieve werving, als gezamenlijk initiatief van de werkgroepen Inclusiviteit en Skills.

Op 10 maart vond daarnaast een seminar plaats over het gebruik van AI in de maritieme sector in samenwerking met de Innovation Council, als vervolg op de editie in 2024. Hiermee werd de verbinding tussen technologische innovatie en human capital verder versterkt.

Toekomstbestendige leeromgeving

Parallel hieraan kreeg de toekomstbestendige leeromgeving verdere vorm. Binnen de learning community van het Maritiem Masterplan startte Anna-Louse Nijdam als coördinator. In mei vond een studentenevenement plaats

waarin studenten van MIWB, HvA en STC Rotterdam werkten aan een retrofitvoorstel voor CO₂-reductie. De intensieve samenwerking tussen onderwijs, praktijk en onderzoek werd gezien als een belangrijke stap richting een hybride leeromgeving.

Vanaf de zomer werd ook curriculumvernieuwing concreter. Gerrit van Leunen trad aan als kwartiermaker voor de modernisering van het maritieme curriculum. In de tweede helft van het jaar werden docententeams gevormd en praktijkgericht onderzoek geïntegreerd. Tegen het einde van 2025 stonden onderwijsinstellingen op het punt meerjarige overeenkomsten te ondertekenen, waarmee ruim €13 miljoen beschikbaar komt voor versterking van het maritiem onderwijs.

Loopbaanpaden en imago

Ook op het gebied van loopbaanpaden werd voortgang geboekt. In het voorjaar werden de contouren vastgesteld voor een nieuw maritiem Young Professional Programma. Het programma stond eind 2025 gereed voor uitvoering. Tegelijkertijd werd duidelijk dat extra inspanning nodig is om het middelgrote mkb beter te bereiken.

Het campagnedeel onder de programmalijn Sterk Imago werd op verzoek van meerdere councils NML-breed belegd. Tijdens het Maritime Awards Gala op 3 november werd de campagne Mpowered gelanceerd.

Terugblik

Terugkijkend was 2025 een jaar waarin richting, structuur en versnelling zijn aangebracht. De breed gedragen koers, de SMART geformuleerde doelstellingen en de concrete stappen op alle programmalijnen vormen een stevig fundament voor verdere uitvoering in 2026.

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

SMASH! is het Nederlands Forum voor Smart Shipping en verbindt partijen binnen de maritieme sector bij de ontwikkeling van een nieuwe generatie vergaand geautomatiseerde schepen en gedigitaliseerde havens. Daarmee draagt SMASH! bij aan het versterken van de concurrentiekracht van de Nederlandse maritieme sector en aan een veilige, duurzame en toekomstbestendige maritieme infrastructuur.

In 2025 lag de focus van SMASH! op het volgen en bevorderen van mondiale ontwikkelingen op het gebied van autonoom varen. De belangrijkste doelstellingen waren de verdere ontwikkeling van het SMASH!-programma, het organiseren van diverse netwerkevenementen en het ondersteunen van de voortgang binnen de werkgroepen Binnenvaart en Unmanned Surface Vessels (USV). Daarnaast stond 2025 in het teken van strategische verbreding en groei. Tegen de achtergrond van veranderende geopolitieke ontwikkelingen heeft SMASH! ingezet op een bredere strategie en zijn de eerste contouren geschetst van een civiel-defensie ecosysteem "Smart Maritime". Binnen dit ecosysteem ziet SMASH! kansen om civiele technologieën sneller te ontwikkelen en tegelijkertijd bij te dragen aan de versnelling van defensie gerelateerde innovaties op het gebied van slimme maritieme technologieën. Door synergie tussen civiele en defensietoepassingen te identificeren en daarop samen te werken, ontstaat een krachtig innovatieklimaat.

In 2025 organiseerde SMASH! diverse succesvolle bijeenkomsten en leverde het Forum een constructieve bijdrage aan meerdere evenementen, waaronder een kennissessie over de MIIP-regeling, een SMASH! Mini Council Conference, het TKI SMASH!-Smart Maritime Event, het ICMASS Hamburg Event en het jaarlijkse Schuttevaer Smarter & Safer Event. De grote belangstelling en actieve deelname vanuit de sector onderstrepen de behoefte aan kennisdeling en samenwerking rondom smart shipping.

Ook binnen de SMASH! Council en werkgroepen werden belangrijke stappen gezet. De werkgroep Binnenvaart gaf verdere invulling aan SMASH! door het initiëren van concrete projectvoorstellen, onder meer op het gebied van Human-Machine Interaction (HMI). Een voorbeeld hiervan is het onderzoeksproject "Hoe hou je de mens erbij?". In samenwerking met overheden en marktpartijen zijn daarnaast verschillende demonstraties gerealiseerd, waaronder "When Ships Talk" en "Dock2Dock".

De werkgroep USV startte, na toekenning van de MIIP-subsidie, met onderzoek naar standaardcriteria en evaluatiemethoden voor Unmanned Surface Vessels. Daarnaast richtte de werkgroep zich op informatievoorziening rondom regelgeving en technische eisen voor zeegaande USV's tot 24 meter en de aanpassing van het BPR, evenals op vraagstukken met betrekking tot de verzekeraarbaarheid van onbemande vaartuigen.

De SMASH! Council heeft succesvol twee projecten toegekend gekregen. In het project "StarShip" wordt onderzocht welke aanpassingen binnen het haven-ecosysteem nodig zijn om autonome kustvaart mogelijk te maken. Met het project "LivingLab GAC" worden praktijkonderzoek en -testen uitgevoerd aan boord van een Seashuttle van Samskip.

In 2025 zijn daarmee belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling en toepassing van slimme maritieme technologie. Gezien het hoge tempo van technologische ontwikkelingen zal de rol van SMASH! in 2026 verder aan belang winnen om de Nederlandse koppositie op het gebied van smart shipping te behouden en te versterken.

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

De maritieme sector wordt sterker door samenwerking. Dat bleek opnieuw uit de Maritieme Monitor 2025. Ondanks toenemende drukte op de Noordzee, digitale dreigingen en geopolitieke spanningen bleef het vertrouwen in de sector overeind. Innovatie, verduurzaming en snelle respons op nieuwe risico's stonden centraal, met onder meer het Maritiem Masterplan en Smart Maritime als belangrijke pijlers. Elektrische schepen en hybride aandrijving droegen bij aan zowel verduurzaming als strategische onafhankelijkheid. Achter deze cijfers staan de vakmensen die de sector draaiende houden. De grootste uitdaging blijft het aantrekken en behouden van talent; samenwerking blijft daarvoor de sleutel.

De Maritieme Monitor beschrijft de sociaal-economische effecten van het maritieme cluster. De directe werkgelegenheid steeg in 2024 licht ten opzichte van 2023 tot 173.097 werknemers. Inclusief indirecte werkgelegenheid (137.419 werknemers) kwam het totaal uit op 310.516 werknemers.

Goede prestatie

De directe toegevoegde waarde steeg in 2024 in de meeste deelsectoren tot € 25,3 miljard. Samen met de indirecte waarde (€ 12,1 miljard) bedroeg de totale toegevoegde waarde € 37,4 miljard. Met een omzet van € 94,5 miljard presteerde het cluster goed ten opzichte van het langjarig gemiddelde. Na een piek in 2022 veroorzaakt door de energiecrisis en geopolitieke onrust volgde een lichte daling in 2023 en vervolgens opnieuw groei in 2024.

- 2 Inhoudsopgave
- 3 Voorwoord
- 5 Organisatie
- 7 Sectoragenda maritieme maakindustrie
- 8 Maritiem Masterplan
- 11 NuclearDrive
- 12 Innovation Council
- 14 Strategic Development Council
- 15 Human Capital Council
- 16 SMASH!
- 17 **Maritieme Monitor 2025**
- 19 Bestuur
- 20 Vooruitblik 2026

Verduurzaming zet door

De verduurzaming zette in 2024 stevig door. Zowel in zeevaart als binnenvaart groeide het aantal schepen met alternatieve aandrijvingen, terwijl waterbouw en jachtbouw meer elektrische en circulaire innovaties omarmden.

De CO₂-uitstoot nam nog met circa 2% toe, maar de groei in uitstoot lijkt af te vlakken. Mogelijk is dit een eerste effect van de ingezette verduurzaming. De sector bleef echter voorzichtig met investeringen omdat onduidelijk is welke brandstoffen en aandrijflijnen dominant worden. Het uitstel van de IMO-Net Zero-ratificatie tot 2026 droeg bij aan deze terughoudendheid.

Strategische prioriteiten

In gesprekken met sectorpartijen kwamen drie strategische prioriteiten duidelijk naar voren. Allereerst het versterken van duurzame verbindingen tussen overheid en sector, met gedeelde verantwoordelijkheid als basis voor behoud van internationale concurrentiekracht. Daarnaast werd de veiligheid van Nederland en Europa benadrukt; zowel fysiek (havens, scheepvaart) als digitaal (informatiestromen, systemen).

Wendbaarheid cruciaal

Ook wendbaarheid werd als essentieel gezien. Maritieme organisaties anticiperen steeds sneller op nieuwe internationale regels en technologische innovaties, en zetten in op inclusief werkgeverschap om divers talent aan te trekken en te behouden.

De Maritieme Monitor werd op 10 december door Bas Buchner, voorzitter van NML, overhandigd aan Robert Tieman, demissionair minister van Infrastructuur en Waterstaat.

- 2 Inhoudsopgave
- 3 Voorwoord
- 5 Organisatie
- 7 Sectoragenda maritieme maakindustrie
- 8 Maritiem Masterplan
- 11 NuclearDrive
- 12 Innovation Council
- 14 Strategic Development Council
- 15 Human Capital Council
- 16 SMASH!
- 17 Maritieme Monitor 2025
- 19 Bestuur
- 20 Vooruitblik 2026

Het Bestuur van NML is belast met het besturen van de stichting. Het richt zich op het belang van de stichting en de verbonden organisaties. Het bestuur bestond in 2025 uit de volgende leden:

Bas Buchner
Voorzitter NML

Willem Bentinck
*Nederlands
Loodswezen*

Richard van der Eijk
*Havenbedrijf Rotterdam,
penningmeester NML*

Jeroen de Graaf
*Maritime &
Offshore NL*

Annet Koster
KVNR

Verena Ohms
*Bestuurssecretaris
NML*

Sven Tump
STC

Olaf Waals
MARIN

- 2 Inhoudsopgave
- 3 Voorwoord
- 5 Organisatie
- 7 Sectoragenda maritieme maakindustrie
- 8 Maritiem Masterplan
- 11 NuclearDrive
- 12 Innovation Council
- 14 Strategic Development Council
- 15 Human Capital Council
- 16 SMASH!
- 17 Maritieme Monitor 2025
- 19 Bestuur
- 20 Vooruitblik 2026

In 2025 heeft NML belangrijke stappen gezet om de gezamenlijke koers van de sector verder te versterken. Een van de meest in het oog springende resultaten is het commitment vanuit diverse maritieme organisaties voor de uitvoering van de gezamenlijke imagocampagne Mpowered in de komende twee jaar. Deze brede steun onderstreept het gedeelde belang om de zichtbaarheid van de maritieme sector bij het grote publiek te vergroten en vormt een stevige basis voor de verdere uitrol van de campagne in 2026. De uitvoering hiervan wordt een van de belangrijkste taken van NML in het komende jaar.

In 2025 is een begin gemaakt met het verder versterken van de positie van de Strategic Development Council. Er is voorbereidend werk verricht voor een strategisch foresight-traject dat in 2026 volledig wordt uitgevoerd. Dit traject zal leiden tot een toekomstgerichte agenda voor de hele maritieme keten en richting geven aan de speerpunten binnen NML. De in 2025 gelegde basis vormt daarmee een belangrijke opstap naar het strategische werk dat in 2026 volgt.

Een andere belangrijke ontwikkeling is het werken aan een vervolg op de SAMMI. In dit vervolg worden nadrukkelijk ook de brandstoffen- en grondstoffentransitie opgenomen, zodat de sector beter voorbereid is op de structurele veranderingen in de mondiale energie- en materialenmarkt. Cruciaal hierbij is dat het Rijksregiebureau voor de Maritieme Maakindustrie ook na 2026 kan blijven bestaan. De voortzetting van dit regiebureau is noodzakelijk om de samenhang tussen innovatie en industriepolitiek en de samenwerking met de sector te blijven borgen.

Daarnaast staat in 2026 de samenwerking met de aangesloten branches op het gebied van communicatie hoog op de agenda. NML ontwikkelt momenteel een interne communicatiestrategie die ook het Maritiem Masterplan en de SAMMI omvat. Vanuit deze basis wordt in 2026 gekeken hoe de afstemming met de brancheorganisaties structureel en effectief kan worden georganiseerd, zodat communicatie-uitingen elkaar versterken en gezamenlijk een consistent en herkenbaar sectorverhaal uitdragen.

Stichting Nederland Maritiem Land

Boompjes 40

3011 XB Rotterdam

Nederland

info@maritiemland.nl

www.maritiemland.nl

2 Inhoudsopgave

3 Voorwoord

5 Organisatie

7 Sectoragenda maritieme
maakindustrie

8 Maritiem Masterplan

11 NuclearDrive

12 Innovation Council

14 Strategic Development
Council

15 Human Capital Council

16 SMASH!

17 Maritieme Monitor 2025

19 Bestuur

20 Vooruitblik 2026

20

